

73 INHEMSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 11, november 1860

SÄKENIÄ, KOKOUS RUNOUTTA A. OKSASELTA. ENSIMÄINEN PARVI. HELSINGISSÄ 1860.

Denna diktsamlings innehåll torde för det mesta hafva varit förut synligt, kringspridt i särskilda periodiska blad. All modern Finsk dikt, som någotsånär motsvarar de fordingar, man ställer på en skönlitterär produkt, förtjenar också att samlas och bevaras. I de mera odlade språken finnas diktsamlingar i mängd, som lefva blott dagsländans lif. I litteraturhistorierna förtecknas kanske diktarens namn; men dikterna glömmas. Så icke med de Finska sånger, nutiden frambringa. De äro förstlingar af Finsk konstpoesi, de första mönstren till efterföljd; och äfven när engång Finska litteraturen skall ega en rikare skatt af sånger, bragt i dagen af lyckligare förmågor skall man alltid återkomma till de diktare, som brutit banan, och till deras sånger. 10

Kommer härtill, att en och annan af sångerna eger något högre värde, skola de ännu länge lefva äfven i folkets minne och på dess läppar, allt mera, ju mera bland de bildade i landet deras krets utvidgas, för hvilka den Finska litteraturens alster äro kära och kända, på samma gång sångerna sjelfva mera än någon annan litteratur skola verka för denna framtid. 20

Nutidens diktare i Finska språket kunna derföre icke klaga, att deras andes arbete är lönlöst, ehuru lönen utfaller hvarken i honorarier eller i stundens ära. Mängden af de bildade i sångarens fädernesland känner nu icke hans sånger, kanske icke ens hans namn; men hans och dessas tid skall komma, när denna mängd är i jorden och i glömskan begrafven.

Herr Ahlqvist's dikt utmärker sig väl icke genom någon utomordentlig fantasins rikedom eller klänslans glöd. Men i den saknas dock icke fantasi för skapande af det poetiska innehållet och uttrycket och det mått af känsla, hvarförutan dikten icke väcker medkänsla hos läsaren. Och framförallt: tanken är icke sällan ny och väl tänkt, alltid klar, oftast anslående. Det mesta, som i denna första »flock» af Gnistor sammanfattas, består af imitationer och öfversättningar. De utmärka sig liksom originalerna allmänt genom en ytterst vårdad form och en ren smak både i valet af stycken och i sättet för dessas återgifvande. Hr A. har Finska språket fullkomligt till sitt förfogande, så att han har fritt val af ord; såsom han också eger den metriska formen, sådan för tiden regeln i Finskan stadgat den, fullkomligt i sin makt. Hvar och en, som känner, huru alla litteraturspråk först genom att tillegna sig andra mera bildade nationers litterära alster vunnit den böjlighet och rikedom, som en högre kultur för sitt uttryck kräfver, finner lätt, af huru högt värde sådana efterbildningar för den uppspirande Finska litteraturen måste vara. Och ehuru bland de såsom det synes med strängt urval samlade originaldikterna sköna stycken förekomma, skulle vi för vår del icke tveka att ställa efterbildningarne lika högt, såsom för Finska litteraturens utveckling lika verksamma. 30 40

I originaldikterna vore stundom mera sammanslutning önskvärd. Så äfven i titel- och inledningssången, »Säkenet». En tanke kan genom för mycken utläggning i sången förlora i vikt. Än mera menligt är det, om i en lyrisk sång flera skilda tankar söka sig ett uttryck. Till och med Förf:s kända, sköna »Savolaisen laulu» är icke alldeles fri från det förra felet; och Savolaksflickorna hafva kanske deri den mesta skuld. Mera fulländade rader, än denna sång innehåller, skall dock den Finska dikten aldrig frambringa. Vi mena främst de så utomordentligt vackra 50

tvenne verserna:

Jos kielin voisi kertoa
Näkönsä vanhat puut,
Ja meidän vaarat virkkoa,
Ja meidän laaksot lausua,
Sanella salmen suut;

10 Niin niistäpä useampi
Hyv'ois todistamaan:
»Täss Savon joukko tappeli
Ja joka kynsi kylmeni
Edestä Suomenmaan»!

Hade också Ahlqvist icke skrifvit mera värdt att minnas, än dessa tie rader, han skulle gjort sig odödlig i den Finska sången. Vi hafva förut i detta blad aftryckt den första (vi skulle tro: den enda) Finska sonnetten, i sitt slag både till innehåll och form ett mästarstycke. En annan helgjuten dikt är »Silloin saisi tuoni tulla»:

20 Milloin saisi Tuoni tulla,
Mua kuolema kohata?

Silloin saisi Tuoni tulla,
Sulo kuolema kohata,
Kuin tuo tyttö suuta soisi.

30 Ja silloin saisi Tuoni tulla
Kova kuolema kohata,
Kuin loppuisi laulaminen,
Wäsähtäisi virren virta,
Ja silloin saisi Tuoni tulla
Armas kuolema kohata,
Kuin näkisin näännyksistä
Suomenmaan suoriavan,
Kuin kuulisin Suomen kielen
Suomen kaiken kansan suusta.

40 Andra kunna citeras isynnerhet ur dikternas första afdelning, såsom »Tuopa tuopi tuiman tunnon» och »Unna vuonna 1853». Alla dessa äro inspirerade af patriotismen.

Bland öfversättningarne är det svårt att utmärka den enas eller andras företräde. Likväl förtjenar kanske öfversättningen af Schiller's »Das Lied an die Glocke» första rummet med afseende på de svårigheter, den erjudit, och det utmärkta sätt, hvarpå öfversättaren besegrat dem.

Häftet innehåller äfven tre stycken i obunden stil, tvenne öfversättningar och en sinnrik originalsaga. Det säljes till förmon för studenthuset. Måtte ett nytt häfte snart följa.

50

FINSKA SPRÅKETS SATSLÄRA. ETT FÖRSÖK AF YRJÖ KOSKINEN. ÅBO 1860.

Författaren har genom detta arbetes utgifvande lemnat ett nytt bevis för sin ihärdiga verksamhet i vetenskapens och den Finska litteraturens

tjenst. För närvarande stadd på utländsk resa, hvarifrån han illustrerar månadsskriften Mehiläinen med lärrika och väl skrifna bref, har han i detsamma på det värdigaste sätt sagt fäderneslandet sitt farväl – till ett gladt återseende.

Vi kalla den endast sju tryckta ark innehållande skriften ett vetenskapligt *arbete*, emedan det är Förf:s förtjenst, att det rika innehållet kunnat sammanställas i denna trånga ram. Hvad här erbjudes läsaren, är nemligen en fullständig Syntax för Finska språket. Titeln ger tillkänna, att densamma af Förf. framställes på grund af satsläran. Och den redighet, hvarmed han uppställt och användt denna, har tillåtit honom att i åberopad korrthet behandla hela det rika innehållet.

10

Arbetet skall säkert icke komma att sakna kritiker. Ty Finska språkets syntax är ännu ganska litet bearbetad, då de flesta hittills utkomna grammatiker behandlat endast bokstafs-, form- och ordbildningslärorerna. Hvad man vid första öfverblick finner, är, att denna satslära icke egnar sig till egentlig skolbok. På sin höjd kan den begagnas af de längst försigkomna lärjungarne vid gymnasierna. För språkets studium vid universitetet deremot skall den utan tvifvel komma att blifva en oundgänglig hjälpreda, såsom den också innehåller den första fullständigare framställning af ämnet, hvilken kan läggas till grund för fortsatta undersökningar.

20

Hvad som framförallt utmärker arbetet, är redan i uppställning och förklaring. Likväl kunde kanske i sistnämnda hänseende här och der mera enkelhet kunnat vinnas. Så är det i vår tanke mindre lämpligt att t. ex. säga: det »Orsaken» uttryckes med Elativus. Här är fråga om *grund* och *följd*, icke om orsak och verkan. Illativus i »nääntyä *nälkään*» och Ablativus i »ei nuku *murheelta*» kunna icke heller med rätta sägas beteckna orsaken. Likaså synes det oss enklare att i läran om Nominalmodus förklara t. ex. »näki hevosen *tulevan*» med: såg en häst, *som kom*, än med: såg, att hästen kom. Läran om de s. k. »fyllnadskonstruktionerna» synes äfven onödigtvis försvårad. Det är svårt att inse skillnaden mellan konstruktionen »tuli *viemästä*» och »tuli *talosta*», endast att genom ordets verbala betydelse *viemästä* företräder en hel sats: sedan han fört. Öfverhufvud borde konstruktioner med nominalmodus kunna återföras till de allmänna reglorna för bruket af kasus.

30

Dock vi lemna detta till deras afgörande, hvilkas sak utredandet af Finska språkets grammatik är. Att se dess syntax kunna sammanfattas i den korrthet, som här skett, är en glädjande syn. Måtte framtida bearbetare hafva den i sigte, ihågkommande, att den största möjliga enkelhet i framställningen bör eftersträfvast. Ty här af beror äfven, huruvida Finska språket tidigare eller senare skall inträda i sina rättigheter.

40

FLORA FENNICA. SUOMEN KASVISTO. KOELMA. HELSINGISSÄ 1860.

Om det angående nyssanmälda skrift bort särskildt erinras, att det är ett arbete, är deremot i fråga om den närvarande hvarje sådan erinran öfverflödig. Första anblicken af boken lärer, att den är en frukt af den mest trängna möda.

50

Såsom kändt, finnes ännu icke någon Finsk Flora på Svenska språket, utan har man hittills hjälpt sig med de Svenska. Orsaken härtill har väl förnämligast varit den, att man icke kändt, hvilka vexter Finland verkligen eger eller icke eger, och i hvilka trakter af landet

hvarje vextslag påträffas. För ett år tillbaka utgåfvo likväl Herrar Nylander och Sælan en förteckning öfver vextsamlingen i universitetets Finska museum, genom hvilken sagde brist numera är såtillvida afhjelpat, som hittills anställda forskningar tillåtit det. Det är hufvudsakligen genom denna publikation Författaren af närvarande arbete satts i tillfälle att bestämma gränserna för dess innehåll. Också bör det ihågkommas, att, enligt hvad sagde förteckning upplyser, jemförelsevis få af de vexter, som under lika latitud anträffas i Sverige, här i Finland saknas, och att derföre de Svenska handböckerna kunnat äfven för
10 inhemtande af kunskap om Finlands vexter utan serdeles fara för misstag begagnas.

Det är lätt insedt, att det svåraste vid denna Flora's utarbetande varit sjelfva bestämmandet och bildandet af det botaniska konstspråket. Då författaren är Elias Lönnrot, är det gifvet, att han icke åtnöjt sig med den lätta mödan, att begagnande de latinska och grekiska termerna endast gifva dem en Finsk ändelse, såsom man äfven i Svenskan ännu begagnar t. ex. de fremmande orden »pistill», »gländel», »lancettlik» m. m., att icke tala om klass- och ordningsnamn såsom Monandria, Monogynia o. s. v. För alla sådane termer har Förf.
20 Finska ord, hvilka omedelbart gifva läsaren en föreställning om deras betydelse. T. ex. då ståndare kallas *Hede*, pistill *Emi*, få klasserna namnen: *Yksiheteisiä*, *Kaksiheteisiä*, ordningarne: *Yksemisiä*, *Kaksemisiä*, o. s. v. (neml. kukkia). De Finska termerna äro naturligtvis icke fingerade, utan genom härledning eller sammansättning bildade ord. När man känner, huru vidlyftig den botaniska terminologin är, kan man lätt förstå, hvilka svårigheter vid dess förfinskande varit att öfvervinna.

Sjelfva uppställningen följer Hartmans Flora deri, att Förf. först enligt Linneiska sexualsystemet anført och beskrifvit alla slägtena och sedan ytterligare ordnat dem efter det s. k. naturliga systemet (de naturliga familjerna) samt först här beskrifvit de skilda arterna. Familjerna uppräknas dock här först i ett sammanhang och beskrifvas; sedan följa särskildt artbeskrifningarne, sammanställda under familj- och slägtnamnen. Vill man således hafva en beskrifning på släktet, måste den sökas i uppställningen enligt sexualsystemet, medan arbetsskrifningen återfinnes i det naturliga systemet.

Meningen är således den: att en vexts generiska plats examineras enligt sexualsystemet. Sedan genus blifvit funnet, hänvisa siffror till den familj och flock, hvarunder vexten enligt naturliga ordningen lyder, och här får man tillfälle att bestämma arten. Härvid bör, såsom Förf.
40 erinrar, likväl icke försummas, att först genom jemförelse med beskrifningen på familj och flock verificera den redan skedda generiska bestämningen. När äfven denna undersökning hänvisar på den familj, i hvilken det genom examination enligt sexualsystemet funna genus är upptaget, då kan man vara förvissad, att genusbestämningen är riktig, och det återstår endast att bestämma arten.

Äfven de större afdelningar och klasser under hvilka de naturliga familjerna sammanfattas, benämnas med Finska namn, medan sjelfva familjenamnen angifvas endast på det fremmande språket. Deremot
50 äro alla slägten och arter försedda med Finska namn, artnamnen isynnerhet, såsom lätt kan förstås, ofta öfversättningarna från det botaniska namnet. Namnen på vexterna äro hos folket så olika i skilda provinser och skilda trakter, och tvärtom benämnas så många olika vexter af folket med samma namn, att här valet ofta är svårt. Ett särskildt register uppräknar dessa variationer. Ett annat finnes öfver de

upptagna både fremmande och Finska vextnamnen. Slutligen bifogas äfven en alfabetisk förteckning på alla förekommande termer, förklarade genom Svensk öfversättning.

Vi behöfva icke påpeka, hvilket högt värde ett arbete, sådant som detta, eger för den Finska litteraturen. Det har åt Finska folket eröfrat ett stort fält af det menckliga vetandet. I jemförelse härmed är det blott en biförtjenst, att arbetet skall tjena att bland detsamma sprida kunskapen om eget land. För skolorna och för det botaniska studium vid universitetet kommer det att utgöra en outhärlig handbok. Finska litteratursällskapet, af hvars *Toimituksia* det utgör 24 delen, skall utan tvifvel komma att räkna detsamma icke blott bland de mest hedrande, utan äfven bland de mest lönande artiklar i sitt boklager. 10

KRIGET I FINLAND ÅREN 1788, 1789 OCH 1790, FRAMSTÄLDT AF GABRIEL REIN. FÖRSTA DELEN. H:FORS 1860.

Författaren har med denna skrifts utgifvande på ett vackert sätt utmärkt sitt afsked från lärarekallet vid universitetet; den utkom nemligen dagen efter det professor Rein hållit sin sista föreläsning. Professor Rein har egnat det mesta af sin vetenskapliga verksamhet åt forskning i fäderneslandets historia; men de skrifter i ämnet, han här förinnan utgifvit, hafva genom sin natur att innehålla undersökningar öfver särskilda historiska frågor icke varit egnade för den större läseverlden. Närvarande skrift kan derföre, utom det att den för sig är en första del, betraktas som ett löfte om flera efterföljare. Den ovanliga helsa och de oförminskade kropps- och själskrafter, af hvilka professor Rein ännu är i åtnjutande, och den ledighet till litterära sysselsättningar, han nu vunnit, öka förhoppningen, att hans förvärfvade djupa insigt i fäderneslandets häfder skall finna äfven en annan väg till offentligheten än den akademiska undervisningens. Förf. antyder sjelf i företalet till denna skrift, att han för närvarande är sysselsatt äfven med ett annat litterärt företag. Det är också känt, att han arbetar på en ny och mera omfattande statistik öfver landet. Det vore dock önskligt, att härvid yngre medarbetares krafter skulle ställas till hans disposition, så att någon tid skulle återstå honom för historiskt författareskap. 30

1788 års krig är i Finlands annaler sorgligt ryktbart icke såsom de föregående genom landets lidanden och förluster, utan, hvad värre är genom en fläck på Finska krigsmännens ära. Den förrådiska underhandling med fienden, som fördes af det s. k. Anjala-förbundet, var väl ett verk af adeln, af Finska och Svenska arméens adliga officerare, och soldaten torde haft föga reda på, hvad som förehades. Men detta gör ringa skillnad. Tadlet häftar dock vid de Finska regementenas namn, hvilka beklagligt nog i denna affär stodo i spetsen för de Svenska. 40

Förf. tecknar först i raska drag allmänna tillståndet i Sverige före och efter revolutionen 1772, Gustaf III:s ställning till sitt folk de första tie åren af hans regering, det missnöje och den missaktning för hans person, som sedan började sprida sig, underblåst af det från sitt välde trängda adelspartiet och af mången ofrälse partiman, som med detsamma längtade tillbaka till frihetstidens anarki och nesliga bestickningar. Sedan skildras krigets utbrott och förnämligast Anjala-förbundets uppkomst och fortgång samt de under detsamma dolda Finska s. k. sjelfständighetsplanerna – en sjelfständighet under fremmande beskydd, som skulle återupprätta och utvidga adelsväldet åtminstone i 50

detta land. Skildringen slutar med en blick på 1789 års riksdag.

Utan många ord kan hvar och en af våra läsare finna, hvilket stort intresse ett arbete af detta innehåll måste ega för hvarje Finne. Intresset förhöjes af den stora sakkännedom, den klarhet, den oväld och likväl den värma, hvarmed skildringen är utförd. Antalet af nya data är likväl icke stort, emedan de förut icke offentliggjorda dokumenter, Förf. lyckats samla, icke innehållit större förråd af viktigare upplysningar. Till dessa hörer en samling bref till fältmarskalken Meyerfelt, hvilken, sedan konungen lemnat arméen, öfvertog befälet. Denna samling, som 10 blifvit förseglad deponerad i universitetets förvar för att öppnas 1856, och som efter öppnandet öfverlemnades till Förf:s begagnande, har närmast föranlett arbetets författande. Men äfven den, ehuru innehållande hvarjehanda intressanta detaljer, har för upplysande af det hufvudsakliga icke lemnat någon rikare skörd. Ur hvad förut blifvit i spridda skrifter offentliggjordt, har således Förf. hemtat det mesta af sitt material; och så vidt man härom kan döma, synes Förf:s framställning af händelserna grunda sig på en så tillräcklig bevisning, att den icke heller genom några framtida upptäckter kan i det väsentliga kullkastas.

I språket röjes nu och då, att Författaren är en eröfring från den del 20 af Finland, som år 1811 med Storfurstendömet återförenades, och att hans modersmål varit Tyskan. Vi anmärka detta endast dem till upplysning, som icke känna förhållandet. För hvarje Finsk läsare är det kärt att genom dessa ovanliga språkvändningar erinras om denna fredliga återeröfring och om det gagn och den ära, densamma skänkt det gemensama fäderneslandet.

Det vore ledsamt nog, om man nödgades länge vänta på arbetets fortsättning. Läsaren önskade gerna snart se skildradt det sätt, hvarpå 30 äfven de Finska regementena under krigets fortgång aftvådde den fläck, Anjala stämplingarne satt på deras fanor.

Vi böra tillägga, att här ifrågavarande första del af arbetet utgör 3:dje häftet af Finska Vetenskapssocietetens »Bidrag till kännedom af Finlands Natur och Folk».

HISTORISKA UPPLYSNINGAR OM RELIGIÖSA RÖRELSERNA I FINLAND, I ÄLDRE OCH SENARE TIDER, AF MATTH. AKIANDER. IV DELEN. H:FORS 1860.

40 Denna del af det redan kända arbetet sysselsätter sig med s. k. »okyrkliga» läropartier och sekter. Alla dessa sekter hafva inblandat könskarleken i religionsöfningen, och boken är derföre en historia om alla möjliga utvexter på detta gebit. Det visar sig, att få landsändar varit af hithörande förvillelser oberörda. I allmänhet kan man säga, att hos Finska folket i denna punkt *latet anguis sub herba*. Statistiken öfver oäkta barn ställer, såsom längesen blifvit visadt, flera delar af landet i jernbredd med de mest lösaktiga länder i Europa. I öfrigt är sagde utvikning af det religiösa svärmeriet gammal i alla jordens delar. I något i boken citeradt utlåtande angående konventikelväsendet, yttrar 50 en prestman ungefär: må konventikler hållas, men skilda för karlar och qvinnor. Man kan befara, att ordningen tillämpad äfven på kyrkorna skulle lemna flera banker och gångar toma.

Bandet innehåller äfven supplementer till arbetets 1:a och 2:a del. Det hela är med denna del afslutadt och sålunda genom utgifvarens öförtrutna möda en viktig urkundkälla öfverlemnad åt kommande

författare i Finlands kulturhistoria. Det är underbart, huru mycken andlig utveckling i samhällets bottenlager föregår, utan att de s. k. upplysta i landet derom hafva någon aning. Ett nytt bevis härför är den skildring af den moderna Finska folksången, som finnes intagen i andra häftet af *Mansikoita ja Mustikoita*, och hvarom längre ned.

OM DET INDUSTRIELA ARBETET I DESS FÖRHÅLLANDE TILL NATIONAL-FÖRMÖGENHETEN AF R. FRENCKELL. H:FORS 1860.

10

Denna skrift synes närmast vara framkallad af ett föredrag om Arbetet, af Förf. hållet vid en af de litterära soiréerna för studenthuset, och hvilket här ingår såsom 1:sta kapitel: »Arbetets nödvändighet.» De följande kapitlena: »Arbetets frihet», dess »definition och indelning», »fördelning», »pris eller arbetslönen», »det arbetades pris eller varupriset», »arbetets vinst eller industrivinsten», dess »framsteg och makt», utgöra vidare utläggningar af det i sagde föredrag framställda ämnet.

Nationalekonomins grundsatser hafva äfven i detta land småningom blifvit föremål för ett lifligare deltagande. Saknaden af allmänare insigt i desamma tillhör också de största brister i hvarje folks vetande. Då äfven denna skrift afser att i en populär form utreda särskildt arbetets natur och betydelse, bör den utan tvifvel finna talrika läsare och bidra för en allmänare insigt i ämnet.

20

Vi äro visst af den tanke, att äfven strängare definitioner icke derföre äro opopulära. Sådane definitioner deremot, som den, att jordbruket är ett hopande eller fördelande af de redan existerande tingen, äro hvarken vetenskapliga eller populära. När åter det industriela arbetet definieras såsom »människans fortsatta ansträngning, i afsigt att förskaffa sig eller andra de materiela förnödenheter, hvilka afse tillfredsställandet af hennes olika behof», kan detta väl vara populärt; men tillfredsställande är en sådan definition icke.

30

Skriften erbjuder läsaren genom talrika citationer äfven kännedom om berömda nationalekonomers yttranden och läror angående det ifrågavarande ämnet.

MANSIKOITA JA MUSTIKOITA. II. HELSINGISSÄ 1860.

Tyvär medger af orsak, som nedan skall anföras, tid och tillfälle oss icke, att närmare redogöra för detta häftes innehåll. Hvad vi dock kunnat inhemta, är, att det är mycket rikare och mera omvexlande än det föregående. Der läses en uppsats: »Suomen nykyisemmästä kansarunollisuudesta», en serie af skizzer under titel »Kuun tarinoita» samt en täck novellett i minsta format med signaturen *A*, om hvilken vi väl kunna förråda, att den döljer en författarinna. Vidare finnas dikter i bunden form af *Santala*, af *l* och *Suonio*, den sistnämnde äfven författare till den redan anförda uppsatsen och till *Kuun tarinoita*. De af *Santala* äro öfversättningar från *Uhland*, *Moore*, *Burns*, *Heine*, *Herwegh*; de af *l* och de flesta af *Suonio* originaldikter. Vi låna bland de sistnämnda nedananförda utmärkt vackra stycke, erinrande våra läsare om den uppmärksamhet, hvarje allvarligt och kärleksfullt bemödande för Finska litteraturens förkofran är berättigadt att möta hos dem, hvilka fäderneslandets framtid ligger om hjertat.

40

50

Varpunen.

Jos ruikutella voisin
Ma kielin sataisin,
Tai kiurusena oisin
Kohoova pilvihin, –

10 Ma aina kiitteleisin
Suloista Suomea
Ja Jumalalle veisin
Ma huokauksensa.

Hän silmät ehkä loisi
Myös meihin raukkoihin
Ja päivän paistaa soisi
Saloihin synkkihin.

20 Ei ääni mulle suotu
Oo satakielisen;
Heikoksi siipi luotu
Ei kannu taivaasen.

Vaan laulustani kuiten
En huoli vai'eta,
Kun ääni lintuin muitten
Ei kuulu talvella.

30 Parempii laulajoi
Keväällä kun tulee,
Niin kuunnellessan noita
Jo varpu vaikenee.

VALDA UNGDOMSDIKTER AF JOSEF JULIUS WECKSELL. ÅBO. 1860.

Författaren till dessa Ungdomsdikter är den –s –l, af hvars sångarlust och kallelse allmänheten redan sett så många vackra prof i särskilda tidningar och senast i album »Lännetär», vid hvars anmälande vi haft tillfälle yttra vår öfvertygelse angående Hr Wecksell's sällsynta skaldegåfvor.

40 När man ser dessa dikter samlade, förvånas man gladt öfver den mångfald i innehåll och form, den lilla samlingen innefattar. Och der finnes intet slag, som icke har att uppvisa verkligt sköna stycken. Der är »Tyrannens natt», så i själen gripande som en anklagelse någonsin kan vara, der finnas andra sånger af allvarligt innehåll, som i hvarje diktsamling kunde intaga en hedrande plats, ett tillfällighetsstycke så utmärkt som »Vid Schillersfesten», en skämtsam dikt sådan som »Den lilla hedningen», i hvilken blott sista versen är öfverflödig. De erotiska dikterna äro kanske de svagaste. Såsom en poet anstår, är –s –l förtvifladt kär och skrifer vers till Ellen, Minna och Helmi, kanske ock till flera onämnda; men det blir aldrig rätt allvar med den kärleken – vi måste säga det äfven med fara att ruinera poetens personliga kredit hos de sköna. Diktsamlingen skall hos dem genom denna anklagelse säkert endast vinna. Måtte framtiden, den fosterländska litteraturen till heder, uppfylla de glädjande löften dessa Ungdomsdikter innebära.

FÄNRIK STÅLS SÄGNER, EN SAMLING SÅNGER AF JOHAN LUDVIG RUNEBERG. II. H:FORS 1860.

Sägnera, de stora kända, länge väntade gå äntligen att, i ett till det yttre nog anspråkslöst häfte, så snabbt finska trafvere kunna föra dem, spridas till alla Finlands landsändar. Det kommer vårt häftes utrymme väl till pass, att för deras anmälade icke annat behöfves, än att aftrycka titelbladet.

En sådan förteckning öfver Inhemsk Litteratur som ofvanstående har detta blad ännu aldrig haft lyckan meddela. Detta häfte utdelas d. 17 December, och största antalet af de anmälda skrifterna har utkommit under den nästförflutna veckans lopp. Tid har alltså brustit oss, att utförligare yttra oss angående det värderika bland denna litteratur, äfven om utrymmet skulle medgifvit det. Vi skola dock till ett och annat återkomma. Glädjande äro deribland de äldres, de förut berömligt kändas gåfvor; men än mera glädjande, att unga krafter så berömligt lofva träda i deras spår. Lycklig af blicken på det närvarande och vid tanken på framtiden kan Ref. lägga pennan ur handen.

J. V. S.

74 UTLÄNDSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 12, december 1860

CRITICAL AND HISTORICAL ESSAY'S BY THOMAS BABINGTON MACAULAY. IN FIVE VOLUMES.

BIOGRAFICAL ESSAYS BY THOMAS BABINGTON MACAULAY. IN ONE VOLUME.

Dessa arbeten finnas bland Tauchnitz' bekanta »Collection of British Authors» – såsom ses, i sex häften och till det kända låga priset af 1/2 Thaler för häftet.

En vida dyrare Tysk öfversättning har till titel:

TH. BABINGTON MACAULAY'S AUSGEWÄHLTE SCHRIFTEN GESCHICHTLICHEN U. LITTERARISCHEN INHALTS. (4:E AUFL. BRAUNSCHWEIG 1858) 9 BÄNDE OCH NEUE FOLGE 4 BÄNDE.

Öfversättningen är gjord af D:r Fr. Steger och Alex. Schmidt. Den innefattar äfven Macaulay's offentliga tal och hans dikter: »Lays of ancient Rome.»

Vi hänvisa våra läsare både till original och öfversättning, på det att den, som icke läser Engelska, likväl ej må gå miste om njutningen af denna utmärkta lektyr.

Man må om betraktelsesättet säga, hvad man vill. Ingen skall dock förneka, att han i afhandlingarne funnit något helt och hållet nytt, och att detta nya fångslat all hans uppmärksamhet.

Ty såsom Macaulay har ännu ingen skildrat och bedömt. Han är i sina flesta bedömanden afgjord och utan alla konsiderationer, och i framställning och stil står han säkert öfverträffad af alla »essayister.» Framställningens förträfflighet beror af hans skarpa och klara förstånd. Man hör och ser ofta talas om den ena eller andra författarens